

DEBAT CIUTADÀ (XL)

OPINIÓ CIUTADANA SOBRE EL TURISME (X) LA NECESSÀRIA RECONVERSIÓ

Al *Quaderns Gadeso* del mes passat analitzàrem les perspectives empresarials per la temporada alta 2012, que experimentaven un menor pessimisme que l'any anterior, però amb grans incerteses al voltant de la recuperació de la nostra economia i, sobretot, de la creació de llocs de feina. Com sabeu, des de la Fundació Gadeso sempre hem defensat que l'opinió de la ciutadania és tant vàlida (o més) que la dels experts en qualsevol temàtica. I el turisme no n'és una excepció. Per aquest motiu, hem volgut demanar als ciutadans i ciutadanes de les illes quins components del nostre producte turístic consideren més importants i quines mesures creuen que seria necessari aplicar per millorar la qualitat i competitivitat del nostre producte turístic. De caire més conjuntural, també hem demanat per la política turística que està portant a terme el Govern Bauçà.

Tant les dades objectives com les percepcions ciutadanes demostren que el turisme és el **motor de la nostra economia** i, a més, l'activitat que ha de liderar la sortida de la crisi a la nostra terra. Naturalment, en un sector tan important i heterogeni, les opinions sobre l'estratègia a seguir o les mesures a adoptar no solen coincidir. A més, les darreres xifres publicades conviden a pensar que la temporada no serà tan bona com se pensava i que la creació de llocs de feina està molt enfora de ser una realitat consolidada.

On sí pareix haver-hi consens és en els **problemes** que pateix el sector a Balears: **estacionalitat**, excessiva **dependència** dels dos principals mercats emissors, **obsolescència** de part de la planta d'allotjament, creixent **competència** d'altres destinacions, **manca de competitivitat** de l'oferta complementària... Malaurada-

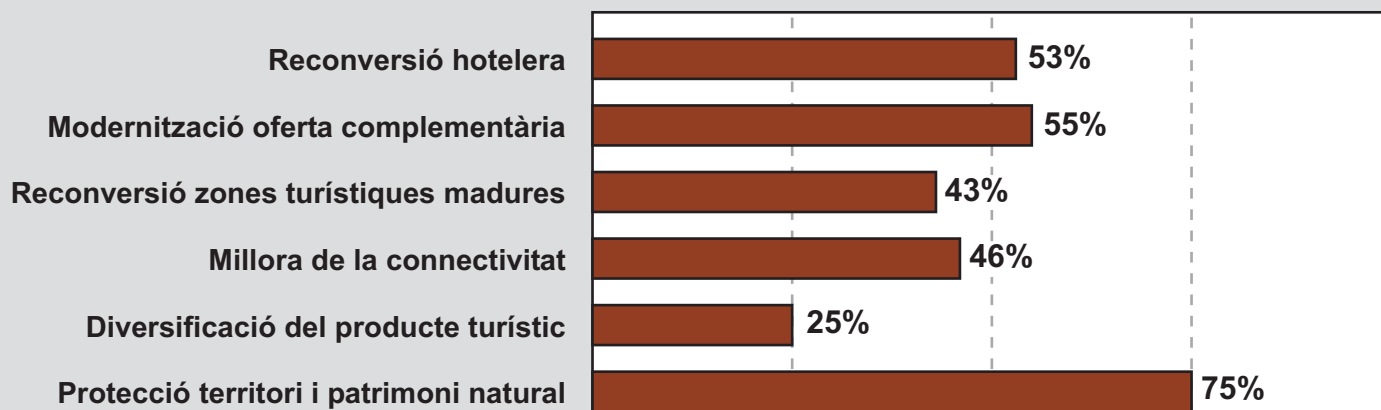
ment, els camins proposats no són quasi mai coincidents. I la ciutadania, què en pensa? Com es pot veure a la taula inferior, una majoria de la població creu que, en primer lloc, s'ha d'augmentar la **protecció del territori i del patrimoni natural**, no només pel seu valor paisagístic i ecològic, sinó com a component bàsic del producte turístic.

La segona mesura en importància passa per **modernitzar i adaptar l'oferta complementària**, entesa en el seu sentit més ampli: restauració, comerç, oci, transport, esport... i reconvertir la **planta hotelera** obsoleta per tal d'oferir un producte de qualitat.

La millora de la **connectivitat** amb els mercats emissors (sobretot a Menorca i a les Pitiüses) i la **reconversió de zones turístiques madures** són també mesures bàsiques per a la ciutadania.

TAULA N°1

MESURES PER MILLORAR EL NOSTRE PRODUCTE TURÍSTIC

Respostes múltiples

Font: Baròmetres Gadeso Juny 2012

Mostra: 900 entrevistes. Marge d'error màxim: +/- 3,3%. Nivell de confiança del 95,5%. Treball de camp: Juny 2012.

VALORACIONS DEL PRODUCTE TURÍSTIC

Per tal de copsar la valoració dels ciutadans del producte turístic els hem demanat que puntuin els diferents factors que el conformen. Com és habitual en les nostres publicacions, us oferim els resultats desglossats per illes, doncs, com veurem a les següents pàgines, es detecten diferències significatives entre els distints territoris.

A nivell global, l'**oferta complementària** és el subsector que rep una pitjor valoració, seguit d'aprop per la planta d'allotjament. Per altra banda, les **infraestructures** i la **connectivitat** són els que reben una valoració més alta.

No obstant, i com ja hem dit, hi ha importants diferències entre les illes: la connectivitat rep una puntuació positiva a

Eivissa i, sobretot, a **Mallorca**, però és l'aspecte pitjor valorat a **Menorca** i a **Formentera**. Ben al contrari, aquestes dues illes aproven amb nota l'aspecte territorial i de protecció del medi ambient, mentre que a Mallorca només assoleix un 4,7. També cal destacar les percepcions negatives dels mallorquins i menorquins envers l'oferta complementària (restauració, oci, esports...).

TAULA N°2

LA VALORACIÓ CIUTADANA DEL PRODUCTE TURÍSTIC DE MALLORCA

	BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Planta d'allotjament	4,9	4,8	5,0	4,9	4,8
Oferta complementària	4,8	4,4	4,5	6,0	5,0
Infraestructures	5,8	6,1	5,4	5,5	5,6
Connectivitat aèria i marítima	5,7	6,3	3,9	5,3	4,2
Equipaments i serveis	5,1	5,2	5,0	5,1	5,0
Territori; patrimoni natural	5,3	4,7	5,9	5,1	6,5

Font: Baròmetres Gadeso Juny 2012

TREBALLAR A QUALSEVOL PREU?

Dins un context econòmic i social negatiu, s'observa un augment de la **valoració social** referida als treballs relacionats amb el sector turístic. Se pot dir que la crisi que estam patint afecta greument al mercat laboral i afecta les opinions envers aquest tema: "mentre hi hagi feina no ens podem queixar", seria la màxima que pot resumir aquest increment en les valoracions.

Com es pot comprovar, els indicadors referits a l'**estacionalitat** de l'activitat turística són els més negatius i els únics que han augmentat en relació a la investigació anterior. Per altra banda, i seguint la màxima anterior, cada cop importen menys les febleses dins el treball turístic (ni l'**escassa valoració professional**, ni els **horaris excessius** ni els **baixos sous** que es donen en el sector).

TAULA N°3

FEBLESES DEL TREBALL TURÍSTIC

	Valoració S/10	Horaris excessius	Sous baixos	Activitat estacional	Escassa valoració professional
Mallorca	5,3 ↑	23% ↓	26% ↓	69% ↑↑	21% ↓
Menorca	5,0 ↑	23% ↓	25% ↓	73% ↑↑	29% ↓
Eivissa	5,6 ↑	20% ↓	24% ↓	64% ↑↑	20% ↓
Formentera	5,6 ↑	18% ↓	23% ↓	63% ↑↑	21% ↓

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2012

FORTALESES I DEBILITATS

Els ciutadans i ciutadanes tenen molt clares les fortaleSES i debilitats de la nostra activitat turística. Si es considera la importància de reactivar el turisme amb criteris de major i millor competitivitat en el conjunt de la nostra economia, és necessari considerar també l'opinió ciutadana, i no només la del sector pròpiament dit.

ÉS LA BASE DEL NOSTRE BENESTAR PERÒ NO GENERA LLOCS DE FEINA

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N°4

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
És la base del nostre benestar	56,5 ↓	57,6 =	50,1 ↓	58,2 ↓	59,3 =
Genera llocs de feina	38,9 ↓	40,1 ↓	34,5 ↓	43,7 ↓	46,1 ↓
Ens ha obert a altres modes de viure	22,9 ↓	23,1 =	21,6 =	31,8 =	31,5 =

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2012

Des de fa temps, se considera que el turisme ha estat la **base del nostre benestar**, en tant que principal activitat econòmica de Balears. Donat que la percepció ciutadana segueix condicionada per la situació de crisi, hi ha un descens dels ciutadans que així ho creuen. A l'anterior investigació aquest índex e trobava un punt per sota.

Pel que fa a la relació **activitat turística-llocs de feina**, s'aprecien percentatges molt inferiors als observats en l'anterior investigació, en correspondència amb les males perspectives d'ocupació laboral que s'estan donant per aquesta temporada (xifres encara més baixes a Menorca).

Aquestes perspectives estan molt afectades pel model seguit dins el sector turístic, basat en una mà d'obra intensiva i de baixa qualificació i que ens està conduint a una situació de desocupació i d'augment de la temporalitat i la precarietat. Cal posar ja fil a l'agulla, doncs de res serveix tenir una bona ocupació si no se tradueix en rendibilitat social (llocs de feina).

Per últim, un 23% dels illencs creu que els turistes, provinents de diferents països i cultures, **ens han obert a altres modes de viure**, percentatge que disminueix lleugerament respecte la investigació anterior.

PREOCUPEN LA PRESERVACIÓ DEL TERRITORI I L'EXCESSIVA ESTACIONALITAT

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N°5

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	80,9 ↑	81,7 ↑	83,2 ↑	77,2 ↑	76,5 ↑
Excessiva estacionalitat	99,2 =	99,3 =	99,8 =	98,5 ↑	97,7 ↑
Excessiva dependència de l'activitat turística	78,7 ↑	80,3 ↑	82,7 ↑	71,2 ↑	75,3 ↑
Treball de baixa qualitat	64,4 ↓	69,3 ↓	65,2 ↓	50,7 ↓	57,8 ↓

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2012

L'**estacionalitat** de l'activitat turística continua sent la principal debilitat detectada per la ciutadania. Aquest problema endèmic a la nostra comunitat (en parlem fa dècades sense arribar a solucionar-lo), es manifesta una vegada més com una màxima preocupació pels seus efectes sobre l'activitat econòmica i sobre l'economia familiar, afectada també per un **treball de baixa qualitat**, caracteritzat per una contractació amb nivells de temporalitat i precarietat cada cop més elevats.

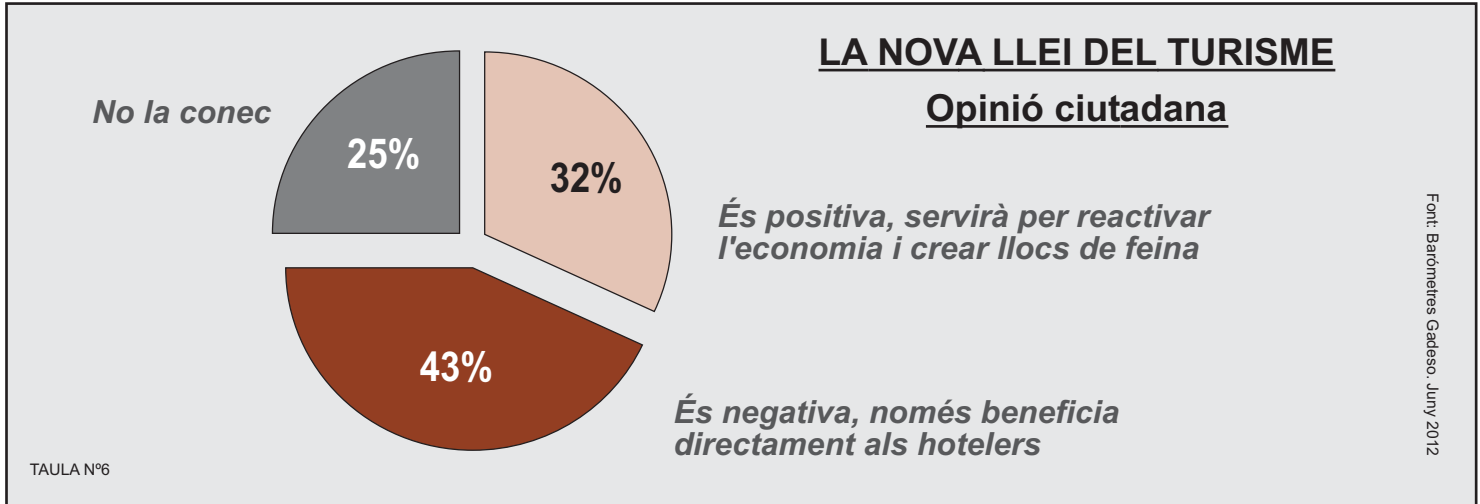
A la taula se pot veure com la percepció ciutadana d'una

excessiva dependència de l'activitat turística a la nostra comunitat creix en relació a l'any 2011. Per últim, augmenta la preocupació per l'**excessiva i desordenada ocupació pel nostre territori**, doncs la ciutadania aprecia cada vegada més el nostre producte natural i paisatgístic com un factor fonamental de l'oferta turística.

En definitiva, la ciutadania percep cada cop amb més força la necessitat d'una reconversió del nostre model turístic per poder assolir una competitivitat essencial pel nostre lideratge internacional en el sector.

POLÍTICA TURÍSTICA DEL GOVERN BAUZÀ

Ja hem dit a la primera pàgina que en un sector tan heterogeni com el turisme i en un territori on milers de famílies depenen directament o indirectament d'ell, hem volgut esbrinar quina opinió tenen els ciutadans i ciutadanes de Balears de les polítiques que està adoptant el Govern de José Ramón Bauzà en matèria turística. En concret, hem demanat per la polèmica Llei del Turisme que s'està tramitant actualment i per les declaracions d'interès autonòmic per afavorir projectes turístics.

La taula 6 mostra que un terç dels ciutadans se mostren favorables a la nova **Llei del Turisme**, doncs creuen que serà un element que facilitarà les inversions i, per tant, la reactivació econòmica i la creació de llocs de feina. Ben al contrari, un 43% opina que és una llei feta per donar beneficis als hotelers, però que no repercutirà positivament sobre el gruix de la població. Finalment, un de cada quatre enquestats afirma desconèixer el seu contingut.

Pel que fa als quatre grans projectes que fins ara han rebut la **declaració d'interès autonòmic** atorgats pel Govern (que facilita els tràmits i la seva execució), el **macrohotel**

projectat devora el Club Nàutic de sa Ràpita és el que més rebuig genera, doncs la població creu que és un consum innecessari de territori massa proper a una zona protegida tan sensible com Es Trenc.

Per altra banda, **Sol Calvià Resort**, el projecte de reconversió hotelera dut a terme per Melià Hotels a Magaluf, és percebut de manera positiva per un 41% dels ciutadans, doncs és una zona ja urbanitzada i amb un grau de degradació important. El 37% que hi està en contra destaca sobretot que no portarà beneficis als comerciants i restauradors que es trobin defora el complex.

